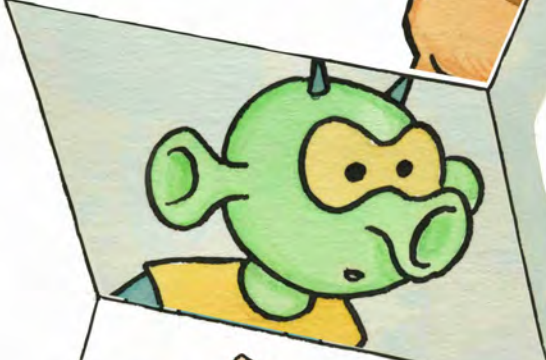

Contes verticals

Alegria Julià

Editorial Bambú és un segell
d'Editorial Casals, S. A.

© 2008, Alegria Julià
© 2008, Editorial Casals, S. A.
Tel.: 902 107 007
www.editorialbambu.com

Disseny de la col·lecció: Miquel Puig
Il·lustracions interiors i de la coberta: Picanyol

Segona edició: febrer de 2009
ISBN: 978-84-8343-043-9
Dipòsit legal: M-6198-2009
Printed in Spain
Imprès a Edigrafos, S.A. - Getafe (Madrid)

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el seu tractament informàtic, ni la transmissió en cap forma o per qualsevol mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

Relectura

La màgia que desprenen els mots encreuats prové del doble sentit de lectura que adquireixen les lletres empresonades a la graella. Quan algú comença a escriure una resposta en horitzontal, sap que cada lletra d'aquell mot pertany alhora a una altra paraula que es podrà llegir en vertical. Horitzontals i verticals, doncs, conviuen en màgica simbiosi, fins al punt que una paraula obscura a les horitzontals que potser mai no hauries endevinat, es forma, lletra a lletra, davant dels teus ulls meravellats quan vas resolent les paraules que s'hi encreuen perpendicularment. Els *Contes verticals* d'Alegria Julià participen d'aquesta mateixa màgia. Són una versió narrativa dels clàssics poemes acròstics que permeten una relectura vertical de les inicials de cada vers, amb una variant notable: allà on els poetes prenen la lletra com a unitat de lectura, ella pren la paraula.

Els lectors d'aquests *Contes verticals* d'Alegria Julià no triguem gens a descobrir que l'autora ens proposa una lectura a doble velocitat. Les paraules inicials de cada ratlla, ressaltades en negreta, ens avancen per on van els trets de la història que després podrem llegir horitzontalment, d'esquerra a dreta, tal com és la norma en la nostra llengua. A mi aquesta operació m'ha recordat les novel·les il·lustrades que llegia quan era petit. Cada quatre pàgines, n'hi havia una plena de dibuixos que traduïa les accions de la història al llenguatge dels còmics. Jo sempre llegia primer els diàlegs manuscrits de les vinyetes i després ataca va la lletra impresa. Així va ser com vaig aprendre a distingir entre l'interès argumental d'una història i l'interès que té la manera d'explicar-la. Entre el què i el com. Al principi creia que si ja sabia què passa va i com acabava tot no tenia gaire sentit començar -m'ho a llegir. Però ben aviat vaig canviar d'idea. Perquè ens agradi un conte hem de trobar-hi quelcom, però al capda vall ens atraparà més el com que no pas el què.

Els contes amb doble lectura d'aquest llibre tenen un *com* del tot hipnòtic, que gairebé ens obliga a passar pàgina compulsivament per anar resseguint les frases en negreta. La mirada se'ns desplaça

amb una verticalitat pròpia dels millors futbolistes, i només tenim temps per clavar alguna llambregada furtiva a les precioses il·lustracions. En acabat, després d'esprintar tan intensament, tornem al punt de partida i ens disposem a llegir cada conte (vertical) en horitzontal. Si d'entrada ens hem posat a llegir amb l'agilitat dels caçadors, ara és el moment d'engegar una relectura de pescadors, abastant tota l'amplada de cada plana, com qui recorre els meandres que discorren plàcidament per valls i planes. De la barqueta estant, tornarem a fixar-nos en les il·lustracions picanyolesques i ens mera vellarà que l'espadat vertiginós que formen les paraules en negreta s'hagi transformat en mera ombra que es projecta sobre les aigües encalmades que recorrem en cada conte. De totes les històries que conté aquest llibre, potser la que més participa del procediment combinatori explorat per l'autora és, com veureu, «L'agenda boja», però tots els contes verticals tenen el seu què.

El que conec de l'obra literària d'Alegria Julià sempre parteix d'una certa experimentació amb la matèria primera de l'escriptura: el llenguatge verbal. Potser per això m'agrada relacionar-la amb una mestra italiana que ha esdevingut un referent al país veí.

L'any 1982, Ersilia Zamponi va decidir dissenyar un curs de llengua, el que ara potser en diríem un crèdit variable, a partir dels jocs de paraules . Durant tres cursos complets va experimentar amb els seus joves alumnes les aplicacions didàctiques dels anagrames, logogrifs, acròstics, bifronts, endevinalles, tautogrames, xarades, súmmums, jeroglífics, etcètera, inspirada essencialment per la famosa *Grammatica della fantasia*, del pedagog Gianni Rodari, i per l'obra *Bâtons, chiffres et lettres*, del poeta francès Raymond Queneau. Els resultats de la seva experiència van menar-la a escriure un llibre que recombina les lletres de «giochi di parole» al títol: *I Draghi locopei*. Prologat i avalat per Umberto Eco, ha esdevingut un clàssic de les aules italianes. L'Alegria Julià ho té tot per ser la nostra Ersilia Zamponi.

Màrius Serra

www.mariusserra.cat

Contes verticals creixents

Començant per una paraula i
creixent fins a arribar a deu

Alegria (1)

L'ALEGRIA és vida, dóna energia. I s'encomana.
Deixa't encomanar!